

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด

1. ชุดโครงการวิจัย : ระบุชื่อชุดโครงการวิจัยตามแบบ ว1-ก ที่ผ่านการอนุมัติ
2. โครงการวิจัย : ศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ เพื่อบันทึกลักษณะเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองพันธุ์พืชตามกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช
3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย) : ศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ การจำแนก และประเมินศักยภาพการใช้ประโยชน์ของพืชสกุล *Lagerstroemia* L. (Lythraceae) ในประเทศไทย
ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ) : Study on morphological characteristic, classification and evaluation on utilization potential of genus *Lagerstroemia* (Lythraceae) in Thailand.
4. คณะผู้ดำเนินงาน
หัวหน้าการทดลอง : นางสาวปาจริย์ อินทะชุบ
ผู้ร่วมงาน : นายวินัย สมประสงค์
นายบดินทร สอนสุภาพ
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
5. บทคัดย่อ

การศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ การจำแนก และประเมินศักยภาพการใช้ประโยชน์ของพืชสกุล *Lagerstroemia* L. (Lythraceae) ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2555 ถึงเดือนกันยายน 2557 โดยการออกสำรวจและเก็บตัวอย่างภาคสนามเพื่อนำมาตรวจระบุชนิดและบันทึกการใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันตกเฉียงใต้ และภาคใต้ พร้อมทั้งการศึกษาจากตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงในพิพิธภัณฑ์พืชกรุงเทพฯ กรมวิชาการเกษตร หอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และจากการตรวจเอกสารทางวิชาการ ได้

ข้อมูลจำนวนชนิด ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ และการใช้ประโยชน์พืชสกุล *Lagerstroemia* L. (Lythraceae) ในประเทศไทยจำนวน 16 ชนิด 4 พันธุ์ ได้แก่ กาแบก (*Lagerstroemia siamica* Gagnep.) ตะแบก (*Lagerstroemia floribunda* var. *sublaevis* Craib) ตะแบก (*Lagerstroemia floribunda* var. *cuspidata* Wall. ex C.B.Clarke) ตะแบกเกรียบ (*Lagerstroemia cochinchinensis* Pierre in Laness.) ตะแบกแดง (*Lagerstroemia calyculata* Kurz) ตะแบกเตี้ยใบยาว (*Lagerstroemia noei* Craib var. *longifolia* Furtado et Montien) ตะแบกนา (*Lagerstroemia floribunda* var. *floribunda* Jack) ตะแบกदान (*Lagerstroemia duperreana* var. *saxatilis* W.J.de Wilde & Duyfjes) ตะแบกหนู (*Lagerstroemia subangulata* (Craib) Furtado & Montien) เป็๋ยน้ำ (*Lagerstroemia spireana* Gagnep.) ยี่เข่ง (*Lagerstroemia indica* L.) เสลาขาว (*Lagerstroemia tomentosa* C. Presl) เสลาเปลือกหนา (*Lagerstroemia villosa* Kurz) เสลาเปลือกบาง (*Lagerstroemia venusta* Wall. ex C. B. Clarke) เสลาหัวหมด (*Lagerstroemia huamotensis* W.J.de Wilde & Duyfjes) อินทนิลน้ำ (*Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers.) อินทนิลบก (*Lagerstroemia macrocarpa* Wall.) อินทรชิต (*Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn.) พบว่า 15 ชนิด 4 พันธุ์ เป็นไม้ต้นที่มีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศไทยและ 14 ชนิด 4 พันธุ์ เป็นไม้พุ่มห้าม เนื้อไม้มีความแข็งแรงจึงนิยมนำไปใช้ทำไม้กระดาน เครื่องมือการเกษตร และเครื่องเรือน อีกทั้งจากการศึกษายังคาดว่าพืชในสกุลนี้ทุกชนิดมีศักยภาพพัฒนาให้เป็นไม้ประดับได้ ซึ่งในประเทศไทยชนิดที่นิยมนำมาปลูกประดับตามสถานที่ต่างๆ และริมถนน ได้แก่ ตะแบก (*Lagerstroemia floribunda* var. *cuspidate* Wall. ex C.B.Clarke) ตะแบกนา (*Lagerstroemia floribunda* var. *floribunda* Jack) ยี่เข่ง (*Lagerstroemia indica* L.) อินทนิลน้ำ (*Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers.) อินทนิลบก (*Lagerstroemia macrocarpa* Wall.) และอินทรชิต (*Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn.) นอกจากนี้แล้วบางชนิดมีสรรพคุณเป็นสมุนไพร ได้แก่ ตะแบกแดง (*Lagerstroemia calyculata* Kurz) ยี่เข่ง (*Lagerstroemia indica* L.) เสลาขาว (*Lagerstroemia tomentosa* C. Presl) เสลาเปลือกหนา (*Lagerstroemia villosa* Wall. ex Kurz) และอินทรชิต (*Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn.)

6. คำนำ

พืชสกุล *Lagerstroemia* L. เป็นพืชใบเลี้ยงคู่ ซึ่งนักพฤกษศาสตร์ได้จัดไว้ในวงศ์ Lythraceae สกุลนี้ทั่วโลกมีประมาณ 53 ชนิด มีการกระจายพันธุ์ในเขตร้อน ตั้งแต่มาดากัสกา อินเดีย เอเชีย นิวกินีจนถึงออสเตรเลีย (Furtado and Srisuko, 1969, Mabberley, 2008) มีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในประเทศอินเดียและมาเลเซียที่มีการนำมาใช้ประโยชน์อย่างมาก เป็นพืชที่มีเนื้อไม้แข็งแรง คงทนตามธรรมชาติ มีอายุเฉลี่ย 9.8-14.4 ปี เนื้อไม้มีสีน้ำตาลอมแดงสวยงาม เลียนตรง เนื้อละเอียดเป็นมัน ง่ายต่อการไสกบและตัดแต่ง ชัดซึกเงาขึ้นดี เช่น ตะแบกแดง (*Lagerstroemia calyculata* Kurz), เสลาดอกขาว (*L. tomentosa* Presl), อินทนิล (*L. speciosa* Pers) จึงนิยมนำไม้ไปใช้ในการก่อสร้าง ทำกระดานพื้น เสาค เครื่องมือกลกรรม เครื่องกลึง เครื่องแกะสลัก ด้ามเครื่องมือ เครื่องเรือน เรือ เป็นต้น และนิยมนำไปปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ เช่น ยี่เข่ง (*L. indica* L.) ซึ่งเป็นไม้พื้นเมืองของประเทศจีน ส่วนไม้ถิ่นของประเทศไทยที่นิยมนำมาปลูกประดับ เช่น เสลาใบใหญ่หรืออินทนิล (*L. loudonii* Teijsm.& Binn.), อินทนิลบก (*L. macrocapa* Wall.), อินทนิลน้ำ (*L. speciosa* Pers.) เป็นต้น (รัชชชัย, 2515) ซึ่งปัจจุบันได้มีการพัฒนาปรับปรุงสายพันธุ์ให้เป็นไม้ปลูกประดับสวนประดับถนนและป้องกันการพังทลายของดิน ที่ขึ้นทะเบียนมากกว่า 500 สายพันธุ์ นอกจากนี้ยังให้สารกลุ่ม alkaloids, campesterol, arachidic acid, linoleic acid และแทนนิน ที่มีประโยชน์ด้านสมุนไพร สมัยก่อนชาวมาเลเซียใช้ใบของพืชสกุล *Lagerstroemia* L. (Lythraceae) บางชนิดตำพอกรักษาหิดที่มือ ทำยาพอกลดไข้ตัวร้อน ชาวกัมพูชาต้มเปลือกของ *L. floribunda* Jack ต้มน้ำฝาดเพื่อบรรเทาอาการท้องร่วง รากต้มน้ำดื่มบรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อ (Burkill, 1966) ในประเทศไทยมีการใช้ประโยชน์เป็นพืชสมุนไพรมาตั้งแต่โบราณจากตำราพระโอสถพระนารายณ์กล่าวไว้ว่า ขอนดอกที่ได้จากต้นตะแบก (*L. calyculata* Kurz) มีกลิ่นหอม รสจืด มีสรรพคุณบำรุงหัวใจ ตับและปอด บำรุงทารกในครรภ์ ทำให้ใจชุ่มชื้น และเปลือกต้นยังเป็นยาแก้บิดชนิดที่เป็นมูกเลือด (ชยันต์และคณะ, 2544) และมูลนิธิโครงการหลวง (2552) ได้รวบรวมองค์ความรู้เรื่องพืชป่าและรายงานการใช้ประโยชน์พืชสกุลตะแบก (*Lagerstroemia* L.) บางชนิดดังนี้ ตะแบกแดง (*L. calyculata* Kurz) ชาวเขาเผ่ามูเซอใช้ใบตำพอกแก้อาการบวม แผลติดเชื้ออักเสบ และพอกท้องสำหรับสตรีหลังคลอดใหม่ ชาวบ้านพื้นล่างใช้เปลือกต้นเป็นยาแก้บิด มูกเลือดและลงแดง ตะแบกนา (*L. floribunda* Jack) กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ และพม่าใช้เปลือกต้นต้มน้ำดื่มแก้ปวดท้อง ท้องร่วง ชาวบ้านพื้นล่างใช้รากต้มน้ำดื่มแก้ปวดกล้ามเนื้อ เมื่อมีไข้ เปลือกลำต้นแก้พิษเมื่อถูกยาพิษ ลงแดง แก้ไข่อติสร แก้บิด บิดมูกเลือดและท้องร่วง เนื้อไม้ใช้บำรุงโลหิต แก้โลหิตจาง ขับระดูที่ทำให้ปวดท้องน้อย ปวดหลังหรือปวดเอว ใบแก้ไข้ ยี่เข่ง (*L. indica* L.) ชาวเขาเผ่าม้ง เหม่า ลัวะและจีนฮ่อใช้เปลือกลำต้นต้มน้ำดื่มกับหมูหรือไก่กินแก้ตกเลือด ขับน้ำ และปวดตามร่างกาย ชาวมูเซอใช้ดอกต้มน้ำให้เด็กดื่มแก้ไอและไข้หวัด ในบางประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ใช้เปลือกลำต้นหรือกิ่งแห้งป่นเป็นผงโรยเป็นยาห้ามเลือดและสมานแผล ใช้น้ำต้มจากเปลือกลำต้นหรือกิ่งสดเป็นยาระงับเชื้อ แก้ฝีหนอง ใช้น้ำต้มจากดอกเป็นยาแก้ไข้หวัดและใช้ส่วนผสมของทั้งต้นเป็นยาระบาย อินทนิลน้ำ (*L. speciosa* (L.) Pers. กะเหรี่ยงใช้เปลือกต้นต้มน้ำ

ต้มแก้ไข้ ท้องร่วงและท้องเดิน ชาวบ้านพื้นล่างใช้รากรักษาแผลในปาก เปลือกเป็นยาแก้ไข้ แก้
ท้องเสีย ใบแก้โรคทางเดินปัสสาวะ ปัสสาวะพิการ ขับปัสสาวะ ละลายนิ่วและแก้โรคเบาหวาน ผล
เป็นยาแก้ปวดฟัน เมล็ดเป็นยานอนหลับและแก้เบาหวาน ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยารายงานว่าสารสกัดจาก
พืชชนิดนี้มีฤทธิ์ในการต้านไวรัส ต้านริบโซม ต้านมะเร็ง ต้านการทำลายโครโมโซม ยับยั้งการเจริญของ
แบคทีเรีย ลดความดันโลหิต ลดน้ำตาลในเลือด ลดการอักเสบ กัดการทำงานของกล้ามเนื้อและการ
หายใจ กระตุ้นหัวใจ กระตุ้นกล้ามเนื้อเรียบ กระตุ้นการส่งถ่ายกลูโคส ทำให้เม็ดเลือดจับกลุ่มและเป็น
ยาขับปัสสาวะ เสลาขาว (*L. tomentosa* C.Presl) ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงและไทยใหญ่ใช้เปลือกต้ม
น้ำดื่มเป็นยาแก้ท้องเดิน บิด มูกเลือด ชาวบ้านพื้นล่างใช้เปลือกต้มน้ำแก้ท้องเสีย

7. วิธีดำเนินการ

- อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ภาคสนาม ได้แก่ สมุดบันทึก กล้องบันทึกภาพพร้อมเลนส์เทเลและเลนส์มาโคร
กรรไกรตัดกิ่ง ไม้สอย ป้ายหมายเลข กระจกพลาสติกขนาดต่างๆ กระดาษหนังสือพิมพ์ แอลกอฮอล์ 70
เปอร์เซ็นต์ แผงอัดพรรณไม้ เชือก ฟองน้ำ กระดาษลูกฟูก

2. อุปกรณ์ห้องปฏิบัติการ ได้แก่ กล้องจุลทรรศน์แบบสเตอริโอ เข็มเขี่ย ฟู่กัน ตู้อบพรรณไม้
Mercuric chloride, Phenol, แอลกอฮอล์ 90 เปอร์เซ็นต์ หนังสือทางอนุกรมวิธานพืช กระดาษ
เย็บพรรณไม้ เข็ม และด้าย

- วิธีการ

1. ตรวจสอบเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวกับพืชสกุล *Lagerstroemia* L. ทั้งในและต่างประเทศ
และศึกษาตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงในพิพิธภัณฑ์พืชกรุงเทพฯ กรมวิชาการและหอพรรณไม้ กรมอุทยาน
แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อให้รู้จักลักษณะสัณฐานวิทยาของพืชและแหล่งนิเวศวิทยาที่พบพืช
สกุลนี้เพื่อเป็นแนวทางในการออกสำรวจและเก็บตัวอย่างพรรณไม้พืชสกุล *Lagerstroemia* L.

2. ออกสำรวจพรรณไม้และเก็บตัวอย่างพรรณไม้แบบวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง
(purposive sampling) โดยต้องบันทึกข้อมูลต่างๆของพืช ได้แก่ ชื่อท้องถิ่น การใช้ประโยชน์จากพืช
ในท้องถิ่น ลักษณะสัณฐานวิทยาของพืช และนิเวศวิทยา พร้อมทั้งบันทึกภาพพรรณไม้ และเก็บ
ตัวอย่างพรรณไม้เพื่อนำมาตรวจวิเคราะห์ระบุชื่อวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้อง

3. นำตัวอย่างพรรณไม้มาศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยวัดขนาดลักษณะต่างๆ ของ
พรรณไม้ พร้อมทั้งเขียนบรรยายลักษณะทางพฤกษศาสตร์ให้ถูกต้องตามหลักสากลจากตัวอย่างพรรณ
ไม้ที่ได้จากการสำรวจ และระบุชนิดพืชจากหนังสือพรรณพฤกษชาติแห่งประเทศไทย หนังสือพรรณ
พฤกษชาติของประเทศใกล้เคียง และเอกสารทางอนุกรมวิธานต่างๆ

4. จัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง (dry specimens) หรือตัวอย่างดอง ที่ได้จากการสำรวจไว้ใน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสิรินธร เชียงใหม่ สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตรเพื่อการอ้างอิง สืบค้น และ วิเคราะห์ต่อไป

- เวลาและสถานที่

ระยะเวลา เริ่มต้นการทดลอง ตุลาคม 2555 – กันยายน 2557

สถานที่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสิรินธร กรมวิชาการเกษตร หอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พื้นที่ป่าประเภทต่างๆ ไร่ นา สวน และพื้นที่ชุมชน ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ในประเทศไทย

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

จากการศึกษาพืชสกุล *Lagerstroemia* L. ในประเทศไทย ระหว่างเดือนตุลาคม 2555 ถึง เดือนกันยายน 2557 โดยการออกสำรวจพรรณไม้ในธรรมชาติและจากตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงใน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสิรินธร กรมวิชาการเกษตร และหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ที่สามารถระบุชนิดได้ จำนวน 16 ชนิด 4 พันธุ์ ดังนี้

1. กาแบก (*Lagerstroemia siamica* Gagnep.)

ไม้ต้น สูงถึง 12 เมตร โคนต้นมีกิ่งเปลี่ยนแปลงเป็นหนามขนาดใหญ่ เปลือกสีเทาแกมสีน้ำตาล ล่อนเป็นแผ่นบางๆ ทำให้ลำต้นเป็นหลุมเกลี้ยงตื้นๆ เรือนยอดเป็นพุ่มทรงกลม กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรีแกมรูปขอบขนานหรือรูปขอบขนาน กว้าง 4 – 10 ซม. ยาว 8 – 20 ซม. ปลายแหลมถึงมน โคนเกือบกลมหรือสอบเรียว ขอบเรียบ ใบอ่อนแผ่นใบมีขน ใบแก่เกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 7 – 15 เส้น ก้านใบยาว 3 – 7 มม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ยาวถึง 50 ซม. รูปพรีรามิดไม่สมมาตร มีขนรูปดาว สีสนิม ก้านดอกยาว 3 - 5 มม. ดอกตูมรูปถ้วย กว้างประมาณ 8 มม. ยาวประมาณ 8 มม. มีสันนูน 12 สัน แต่ละสันยาวเท่ากัน ปลายด้านบนของสันที่อยู่ระหว่างแฉกกลีบเลี้ยงยกสูง ตรงกลางของปลายดอกตูมมีพู่เล็ก ปลายแตกแขนง 6 แฉก กลีบเลี้ยงรูปถ้วย ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม แฉกลึกประมาณ 4 มม. ปลายโค้งลง ปลายแฉกด้านในมีขนสั้นหนานุ่มคลุมครึ่งหนึ่งของแฉกกลีบเลี้ยง กลีบดอกสีชมพูแกมสีม่วง เมื่อใกล้โรยสีขาว จำนวน 6 กลีบ รูปเกือบกลม ขนาดกว้างประมาณ 1.5 ซม. ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้เรียงสมมาตรด้านข้าง มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 6 อัน ขนาดใหญ่และยาว อับเรณู

สีดำ ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน อับเรณูสีเหลือง เกสรเพศผู้ทั้งหมดติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปเกือบกลม มีขนสั้นหนานุ่มสีน้ำตาลคลุมจำนวนมาก ก้านยอดเกสรเพศเมียเรียวยาว ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลรูปถ้วย มีขนสั้นหนานุ่มสีน้ำตาลเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 ซม. ปลายแฉกโค้ง สันเป็นครีบชัดเจน ผลแบบผลแห้งแตก รูปขอบขนานหรือรูปไข่แกมรูปรี ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.2 - 1.5 ซม. ยาวประมาณ 2 ซม. ผนังผลแข็ง มีขนสั้นหนานุ่มสีน้ำตาลที่ปลายผล เมื่อแตกแยกออกเป็น 6 พู เมล็ดมีปีก

เนื่องจากกาแบกมีทรงพุ่มและดอกสวยงามจึงนิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับสวนและริมทางหลวงได้ ไม้ขนาดใหญ่สามารถนำมาทำเสาเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย ไม้ไม่ใช้ทำงานแกะสลักเครื่องกลึง และด้ามเครื่องมือต่างๆ

2. ตะแบกนา (*Lagerstroemia floribunda* var. *floribunda* Jack)

ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10 – 30 เมตร โคนต้นเป็นพูพอน เปลือกเรียบเป็นเป็นเงาสีเทาหรือสีเทาแกมสีขาว เป็นหลุมตื้นๆ ตลอดลำต้น เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม ปลายกิ่งตั้งขึ้นกิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานรูปรีแกมรูปขอบขนาน หรือรูปไข่ กว้าง 3 – 10 ซม. ยาว 6 - 23 ซม. ปลายแหลมหรือมน โคนเกือบกลม ขอบเรียบ แผ่นใบอ่อนมีขนรูปดาวทั้งสองด้านของแผ่นใบและบริเวณเส้นกลางใบ ใบแก่มีขนประปรายหรือเกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 6 - 12 เส้น ก้านใบยาว 3 – 7 มม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกชี้ขึ้นยาว 20-40 ซม. แต่ละแขนงรูปทรงกระบอก มีขนสั้นหนานุ่มสีสนิมและขนรูปดาวปกคลุม ก้านดอกยาวประมาณ 3 มม. ดอกตูมรูปลูกข่าง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 7 มม. ยาวประมาณ 10 มม. โคนสอบแคบ มีขนสั้นหนานุ่มสีสนิมปกคลุม สันนูน 10 - 12 สัน ตรงกลางของปลายดอกตูมมีตุ่มกลีบเลี้ยง รูปประฆัง ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม ปลายกลีบเลี้ยงด้านในมีขนแบบขนรูปดาวและขนสั้นหนานุ่มสีสนิมปกคลุมครึ่งหนึ่งของแฉกกลีบเลี้ยง กลีบดอกสีชมพูหรือสีม่วงอ่อน จำนวน 6 กลีบ รูปขอบขนาน ขนาดกว้าง 7 – 12 มม. ยาว 10 – 16 มม. ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้จำนวนมาก เกสรเพศผู้มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 5 - 6 อัน ขนาดใหญ่และยาว อับเรณูสีดำ ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน อับเรณูสีเหลือง เกสรเพศผู้ทั้งหมดติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปทรงกลม มีขนแบบขนรูปดาวและขนสั้นหนานุ่มสีสนิมปกคลุม ก้านยอดเกสรเพศเมียรูปเส้นด้าย ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลรูปถ้วย ปลายแฉกแผ่กว้างหรือโค้งลง ผลแบบผลแห้งแตก รูปรีแกมรูปขอบขนาน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. ยาว 1.2 – 1.6 ซม. มีขนสั้นหนานุ่มปกคลุมตลอดผลและหนาแน่นบริเวณปลายผล ผนังผลแข็ง เมื่อแตกแยกออกเป็น 6 พู เมล็ดมีปีก

ตะแบกนามีดอกและทรงพุ่มที่สวยงามจึงนิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับสวนและริมทางหลวง เนื้อไม้ใช้ทำเสา ไม้พื้นกระดาน และเครื่องมือกลกรรม นอกจากนี้ยังมีสรรพคุณเป็นสมุนไพรแก้ปวดระหว่างมีไข้ ใช้เข้ายาแก้ท้องร่วง และแก้พิษ

3. ตะแบก (*Lagerstroemia floribunda* var. *cuspidata* Wall. ex C.B.Clarke)

ไม้ต้น สูงถึง 12 เมตร เปลือกเรียบเป็นเงา สีเทาหรือสีเทาแกมสีขาว เป็นหลุมตื้นๆ ตลอดลำต้น เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรีแกมรูปขอบขนานหรือรูปขอบขนาน กว้าง 3 – 10 ซม. ยาว 8 - 25 ซม. ปลายแหลมหรือมน โคนเกือบกลมหรือสอบแหลม ขอบเรียบ แผ่นใบอ่อนมีขนรูปดาวสีเหลืองหรือสีสนิมปกคลุมทั้งสองด้านของแผ่นใบ ใบแก่มีขนประปรายหรือเกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 7 - 12 เส้น ก้านใบยาว 3 – 6 มม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง รูปทรงคล้ายพีระมิด ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกชี้ขึ้น ยาว 20-50 ซม. แต่ละแขนงรูปทรงกระบอก มีขนรูปดาวและขนสั้นนุ่มสีเหลืองหรือสีสนิมปกคลุม ก้านดอกยาวประมาณ 3 มม. ดอกตูมรูปลูกข่าง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 6 มม. ยาวประมาณ 10 มม. โคนสอบแคบ มีขนสั้นหนาแน่นและขนรูปดาวสีสนิมปกคลุม สันนูน 10 - 12 สัน ขนาดไม่เท่ากัน สันบริเวณแฉกกลีบเลี้ยงกว้าง สันบริเวณตรงข้ามกลีบดอกยกนูน และแคบกว่าสันที่แฉกกลีบเลี้ยง ปลายสันเป็นติ่งแหลม ตรงกลางของปลายดอกตูมมีฟูปลายแยก 5-6 แฉก กลีบเลี้ยงรูปประฆัง ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม โค้งลง ปลายกลีบเลี้ยงด้านในมีขนแบบขนรูปดาวและขนสั้นหนาแน่นสีสนิมปกคลุม ครึ่งหนึ่งของแฉกกลีบเลี้ยง บริเวณร่องของแฉกกลีบเลี้ยงมีครีบริบลิ้น ปลายแหลม กลีบดอกสีชมพูเมื่อแก่สีขาวแกมสีชมพู จำนวน 6 กลีบ รูปเกือบกลม ขนาดกว้างประมาณ 10 มม. ยาว 12 มม. ขอบเรียบและเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก ยาว เกสรเพศผู้จำนวนมาก เรียงสมมาตรด้านข้าง เกสรเพศผู้มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 6 อัน ขนาดใหญ่และยาว อับเรณูสีดำ ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน อับเรณูสีเหลือง เกสรเพศผู้ทั้งหมดติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง ฝังไข่อ้อยู่เหนือวงกลีบรูปทรงกลมแกมทรงกระบอก มีขนสั้นหนาแน่นปกคลุม ก้านยอดเกสรเพศเมียรูปเส้นด้าย ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลรูปถ้วย ปลายแฉกโค้งลง สันบริเวณตรงข้ามกลีบดอกชัดเจน ผลแบบผลแห้งแตก รูปขอบขนาน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. ยาวประมาณ 1.5 ซม. ผนังผลมีขนปกคลุมประปรายและหนาแน่นบริเวณปลายผล ผนังผลแข็ง เมื่อแตกแยกออกเป็น 6 พู เมล็ดมีปีก

ตะแบกมีทรงพุ่มและดอกที่สวยงามจึงนิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับตกแต่งอาคารสถานที่หรือปลูกเป็นไม้ประดับริมทางหลวง เนื้อไม้ใช้ทำค้ำอุปกรณ์เครื่องมือทางการเกษตร

4. ตะแบก (*Lagerstroemia floribunda* var. *sublaevis* Craib)

ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10 – 30 เมตร โคนต้นเป็นพุ่มพอง เปลือกเรียบเป็นเป็นเงาสีเทาหรือสีเทาแกมสีขาว เป็นหลุมตื้นๆ ตลอดลำต้น เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม ปลายกิ่งตั้งขึ้น กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานรูปรีแกมรูปขอบขนาน หรือรูปไข่ กว้าง 3 – 10 ซม. ยาว 6 – 23 ซม. ปลายแหลมหรือมน โคนเกือบกลม ขอบเรียบ แผ่นใบอ่อนมีขนรูปดาวทั้งสองด้านของแผ่นใบและบริเวณเส้นกลางใบ ใบแก่มีขนประปรายหรือเกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 6 – 12 เส้น ก้านใบยาว 3 – 7 มม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกชี้ขึ้น ยาว 20 – 40 ซม. แต่ละแขนงรูปทรงกระบอก มีขนสั้นหนานุ่มสีสนิมเข้มปกคลุม ก้านดอกยาวประมาณ 3 มม. ดอกตูมรูปลูกข่าง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 7 มม. ยาวประมาณ 10 มม. โคนสอบแคบ มีขนสั้นหนานุ่มสีสนิมเข้มปกคลุม สันไม้ชัดเจนหรือมีจางๆ 12 สัน ตรงกลางของปลายดอกตูมมีตุ่มเล็กๆ กลีบเลี้ยง รูปประฆัง ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม ปลายกลีบเลี้ยงด้านในมีขนแบบขนรูปดาวและขนสั้นหนานุ่มสีสนิมเข้มปกคลุมครึ่งหนึ่งของแฉกกลีบเลี้ยง กลีบดอกสีชมพูแกมสีม่วง จำนวน 6 กลีบ รูปไข่กลับ กว้าง 7 – 12 มม. ยาว 10 – 16 มม. ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้จำนวนมาก เรียงสมมาตรด้านข้าง เกสรเพศผู้มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 6 อัน ขนาดใหญ่และยาว อับเรณูสีดำ ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน อับเรณูสีเหลือง เกสรเพศผู้ทั้งหมดติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปทรงกลม มีขนแบบขนรูปดาวและขนสั้นหนานุ่มสีสนิมปกคลุม ก้านยอดเกสรเพศเมียรูปเส้นด้าย ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผล รูปถ้วย ปลายแฉกแผ่กว้าง ผลแบบผลแห้งแตก รูปขอบขนาน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. ยาว 1.2 – 1.6 ซม. ปลายตัด มีขนสั้นหนานุ่มปกคลุมตลอดผลและหนาแน่นบริเวณปลายผล ผั้ผลแห้งเมื่อแตกแยกออกเป็น 6 พู เมล็ดมีปีก

ตะแบกเป็นไม้โตเร็ว มีทรงพุ่มและดอกที่สวยงามจึงนำมาปลูกเป็นไม้พุ่มพุ่มที่ป่าเสื่อมโทรมหรือพื้นที่หลังการสัมปทานป่าไม้ นอกจากนี้เนื้อไม้ยังมีความแข็งปานกลางจึงสามารถนำมาใช้ทำตามอุปกรณ์เครื่องมือทางการเกษตรได้

5. ตะแบกเกรียบ (*Lagerstroemia cochinchinensis* Pierre in Laness.)

ไม้ต้น สูงถึง 30 เมตร ลำต้นเปลาตรง บริเวณโคนต้นของไม้ที่มีขนาดใหญ่จะเป็นร่องลึกเล็กน้อย เปลือกสีเทาแกมสีน้ำตาล ล่อนเป็นแผ่นบางๆ ทำให้ลำต้นเป็นหลุมเกลี้ยงตื้นๆ เรือนยอดเป็นพุ่มทรงกระบอก กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม มีขนสีน้ำตาลอ่อน ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอก รูปรี รูปรีแกมรูปใบหอก รูปไข่ หรือรูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 2.5 – 4 ซม. ยาว 4 – 15 ซม. ปลายแหลมหรือเรียวแหลม โคนมนหรือเกือบกลม ขอบเรียบ ใบอ่อนแผ่นใบมีขนรูปดาวสีเหลืองทั้งสองด้าน หลุดร่วงง่าย ใบแก่เกลี้ยงหรือเกือบเกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 10 – 13 เส้น ก้านใบยาว 2 – 5

มม. มีขนสั้นนุ่ม ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกสั้นและแน่น ยาว 8 – 15 ซม. มีขนรูปดาว สีสนิม ก้านดอกยาวประมาณ 5 มม. ดอกตูมรูปผลชมพูหรือรูปกรวย โคนสอบ เรียว ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 8 มม. ยาวประมาณ 10 มม. ไม่มีสันนูน ตรงกลางของปลาย ดอกตูมมีตุ่มเล็กๆ กลีบเลี้ยงรูปประฆังหรือรูปแตร โคนสอบเรียวจรดก้านดอก ปลายแยก 6 แฉก แต่ละ แฉกรูปสามเหลี่ยม แฉกลึกประมาณ 4 มม. บานแผ่กว้าง ปลายโค้งลง ปลายแฉกด้านในมีขนสั้นหนา นุ่มคลุมครึ่งหนึ่งของแฉกกลีบเลี้ยง กลีบดอกสีชมพูแกมสีม่วง เมื่อใกล้โรยสีขาว จำนวน 6 กลีบ รูปไข่ กลีบหรือรูปเกือบกลม ขนาดกว้าง 1.5 – 2 ซม. ยาว 2 – 2.5 ซม. ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้เรียงสมมาตรตามรัศมี มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 6 อัน ขนาดใหญ่และยาว อับเรณูสีดำ ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน อับเรณูสีเหลือง เกสรเพศผู้ทั้งหมดติดที่ด้านในของ หลอดกลีบเลี้ยง รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปเกือบกลม มีขนสั้นหนานุ่มคลุมจำนวนมาก ก้านยอดเกสร เพศเมียเรียวยาว ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลรูปถ้วย มีขนสั้นหนานุ่มสีน้ำตาล ปลาย แฉกแผ่กว้าง ปลายแฉกเป็นติ่งแหลม ผลแบบผลแห้งแตก รูปขอบขนาน หรือรูปวงรี ขนาดเส้นผ่าน ศูนย์ประมาณ 1.5 ซม. ยาวประมาณ 2 ซม. ปลายแหลม ผันผลแข็ง มีขนสั้นนุ่ม เมื่อแตกแยก ออกเป็น 6 พู เมล็ดมีปีก

ตะแบกเกรียบมีทรงพุ่มและดอกสวยงามจึงนิยมสามารถนำมาปลูกเป็นไม้ประดับสวนและริม ทางหลวงได้ ไม้ขนาดใหญ่สามารถนำมาก่อสร้างบ้านเรือน เนื้อไม้ใช้ทำงานแกะสลัก เครื่องกลึง และ ด้ามเครื่องมือต่างๆ

6. ตะแบกแดง (*Lagerstroemia calyculata* Kurz)

ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง 10 – 30 เมตร ลำต้นเปลาตรงและเป็นร่องลึกที่บริเวณโคน เปลือกสีเทา แกมสีน้ำตาล ล่อนเป็นแผ่นบางๆ ทำให้ลำต้นเป็นหลุมเกลี้ยงตื้นๆ เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม กิ่งอ่อนสีเขียวแกมสีน้ำตาล รูปสี่เหลี่ยม มีขน ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอกถึงรูปไข่ กว้าง 2 – 8 ซม. ยาว 10 - 20 ซม. ปลายแหลม โคนมนหรือกลม ขอบเรียบ ใบอ่อนแผ่นใบสีเขียวแดงแกมสีน้ำตาล มีขน สีน้ำตาล รูปดาว ใบแก่เกือบเกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 8 - 15 เส้น มีขน ก้านใบยาวประมาณ 1 ซม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 10 - 40 ซม. มีขนสั้นหนานุ่มสี น้ำตาล ไม่มีก้านดอก ดอกตูมรูปกรวย เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 4 มม. ยาวประมาณ 7 มม. ไม่มีสัน นูน ตรงกลางของปลายดอกตูมมีตุ่ม มีขนรูปดาวและขนสั้นหนานุ่มสีน้ำตาลอ่อน กลีบเลี้ยงรูปประฆัง ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม ปลายแฉกด้านในมีขนสีขาวปกคลุมครึ่งหนึ่งของแฉกกลีบ เลี้ยง กลีบดอกสีขาวหรือสีชมพู จำนวน 6 กลีบ รูปไข่กลับ กว้างประมาณ 5 มม. ยาวประมาณ 8 มม. ขอบเป็นคลื่น ปลายแหลม มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้จำนวนมาก ลักษณะคล้ายกัน เรียงสมมาตรตาม

รัศมี มี 2 แบบ แบบแรกจำนวน 6 อัน ติดระหว่างกลีบดอก มีก้านเกสรเพศผู้ยาวกว่าแบบที่ 2 แบบที่ 2 มีจำนวนมาก ก้านเกสรเพศผู้สั้นกว่าแบบแรก ติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง อับเรณูสีเหลือง ฝังไข้อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลม มีขน ก้านยอดเกสรเพศเมียรูปเส้นด้าย ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลมีขนนุ่มเล็กน้อย ผลแบบผลแห้งแตก รูปขอบขนาน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 6 มม. ยาวประมาณ 1 มม. ปลายแหลม ผนังผลแข็ง เมื่อแตกแยกออกเป็น 5 - 6 พู เมล็ดมีปีก

เนื้อไม้ของตะแบกแดงใช้ในงานก่อสร้าง ทำไม้กระดาน เสา และเครื่องมือกลกรรม ต้นที่มีอายุมากลำต้นมีขนาดใหญ่และเป็นโพรงจึงเป็นที่อาศัยของสัตว์

7. ตะแบกเตี้ยใบยาว (*Lagerstroemia noei* Craib var. *longifolia* Furtado et Montien)

ไม้ต้น สูงถึง 10 เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกบาง สีน้ำตาล ล่อนเป็นแผ่นบางๆ ทำให้ลำต้นเป็นหลุมเกลี้ยงต้นๆ เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มรูปไข่ กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรี หรือรูปรีแกมรูปไข่ กว้าง 2 - 4 ซม. ยาว 5 - 15 ซม. ปลายแหลม โคนมนหรือเกือบกลม ขอบเรียบ แผ่นใบเกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 7 - 11 เส้น ก้านใบยาวประมาณ 7 มม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกรูปพริมาตร ยาวถึง 20 ซม. มีขนสั้นนุ่มสีเหลืองคลุมที่ก้านช่อดอก ก้านช่อดอกย่อยแตกแบบแยงแขนง ยาวประมาณ 3 ซม. ก้านดอกยาวประมาณ 2 ซม. ดอกตูมสีเขียวอ่อน รูปลูกช่าง โคนสอบเรียว ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 7 มม. ยาวประมาณ 10 มม. มีขนสั้นนุ่มและขนรูปดาวปกคลุมหนาแน่น ไม่มีสัน ตรงกลางของปลายดอกตูมมีตุ่ม ยาวประมาณ 2 มม. กลีบเลี้ยงสีน้ำตาลอ่อน รูปกรวย ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 8 มม. ยาวประมาณ 10 มม. ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม ปลายเป็นติ่งแหลมยาว แฉกลึกประมาณ 5 มม. บานแผ่กว้าง ปลายแฉกด้านในมีขนนุ่มสีขาว กลีบดอกสีชมพู จำนวน 6 กลีบ รูปไข่กลับหรือรูปเกือบกลม ขนาดยาวประมาณ 1.5 ซม. ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้เรียงสมมาตรตามรัศมี มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 6 อัน ขนาดใหญ่และยาว ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน เกสรเพศผู้ทั้งหมดติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง ฝังไข้อยู่เหนือวงกลีบ รูปไข่ มีขนสั้นหนานุ่มคลุมจำนวนมาก ก้านยอดเกสรเพศเมียเรียวยาว ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลรูปถ้วย ด้านนอกมีขนสั้นหนานุ่มคลุม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 ซม. ยาว 0.8 - 1.0 ซม. โคนสอบเรียว ผลแบบผลแห้งแตก รูปขอบขนาน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.2 ซม. ยาวประมาณ 1.7 ซม. ผนังผลแข็ง มีขนสั้นนุ่มที่ปลายผล เมื่อแตกแยกออกเป็น 6 พู เมล็ดมีปีก

ตะแบกเตี้ยใบยาวมีเนื้อไม้ที่มีความแข็งปานกลางจึงใช้ก่อสร้างบ้านเรือน และด้ามเครื่องมือต่างๆ

8. ตะแบกदान (*Lagerstroemia duperreana* var. *saxatilis* W.J.de Wilde & Duyfjes)

ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก สูงถึง 4 เมตร เปลือกบาง สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลแกมเทา แตกร่อน เป็นแผ่นเล็กๆ เรือนยอดแผ่กว้าง กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม เกี้ยง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่กว้างหรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง 3 – 5 ซม. ยาว 10 - 15 ซม. ปลายแหลม เรียวแหลม หรือเกือบกลม โคนสอบเรียวหรือเกือบกลม ขอบเรียบ แผ่นใบหนาคล้ายแผ่นหนัง เกี้ยง เป็นมันเงา เส้นแขนงใบข้างละ 6 – 8 เส้น ก้านใบยาว 3 – 5 มม. ดอกออกเป็นช่อ ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 10 – 30 ซม. ช่อล่างแตกแขนงแบบแยกสองแฉกหรือแยกสามแฉก ช่อโปร่ง ก้านดอกยาว 5 – 8 มม. ดอกตูมรูปลูกข่าง มีขนสีขาว มีสันนูน 12 สัน ตรงกลางของปลายดอกตูมมีตุ่มเล็กๆ กลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อน รูปถ้วย กว้างประมาณ 6 มม. ยาวประมาณ 15 มม. ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม บานแผ่กว้าง ด้านในแฉกกลีบเลี้ยงมีขนสีขาวปกคลุมหนาแน่น บริเวณร่องของแฉกกลีบเลี้ยงมีครีบรูปลิ้นขนาดเล็ก กลีบดอกสีชมพูแกมสีม่วง จำนวน 6 กลีบ รูปเกือบกลมหรือรูปไข่กว้าง ขนาดกว้างประมาณ 1 ซม. ยาวถึง 1.5 ซม. ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้ติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง เรียงสมมาตรตามรัศมี มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 6 – 7 อัน ขนาดใหญ่และยาว อับเรณูสีดำ ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน อับเรณูสีเหลือง ฝังไข้อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลม เกี้ยง ก้านยอดเกสรเพศเมียรูปยาวเรียว ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลมีสันจางๆ หรือไม่มี ปลายแฉกโค้งออก มีขนสั้นหนานุ่มเล็กน้อยหรือเกี้ยง ผลแบบผลแห้งแตก รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 1 ซม. ยาวประมาณ 1.5 ซม. ผนังผลแข็ง เมื่อแตกแยกออกเป็น 6 พู เมล็ดมีปีก

ตะแบกदानมีดอกและทรงพุ่มที่สวยงามสามารถนำมาพัฒนาเป็นไม้ดอกไม้ประดับได้

9. ตะแบกหนู (*Lagerstroemia subangulata* (Craib) Furtado & Montien)

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 10 - 15 เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกบางสีน้ำตาลแกมสีเทา แตกเป็นร่อง เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มทรงกระบอก กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม มีขนสีขาวประปราย ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่แกมรูปขอบขนานหรือรูปรี กว้าง 2 - 4 ซม. ยาว 5 - 8 ซม. ปลายเรียวแหลมหรือมน โคนสอบเรียว ขอบเรียบและเป็นคลื่น แผ่นใบอ่อนมีขนคลุมทั้งสองด้าน ใบแก่เกี้ยงหรือมีขนที่เส้นกลางใบ เส้นแขนงใบข้างละ 7 - 9 เส้น ก้านใบยาว 1 - 3 มม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 10 - 40 ซม. มีขนสั้นสีเทาแกมสีขาวปกคลุมทุกส่วน ก้านดอกยาวประมาณ 3 มม. ดอกตูมสีเขียวแกมสีชมพู รูปลูกข่าง โคนสอบเรียว ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 4 มม. มีสันนูน 6 สัน ปลายดอกตูมมีตุ่มขนาดเล็กตรงกลาง กลีบเลี้ยงรูปถ้วย ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม แผ่กว้างหรือโค้งเล็กน้อย ปลายกลีบเลี้ยงด้านในมีขนละเอียดเล็กน้อย ด้านนอกของกลีบเลี้ยงมีสันแผ่เป็นครีบและเป็นคลื่นยาวตั้งแต่โคนกลีบเลี้ยงถึงร่องแฉกกลีบเลี้ยง จำนวน 6 ครีบ กลีบดอกสีชมพูหรือสีชมพูแกมสีม่วง จำนวน 6 กลีบ รูปใบหอกหรือรูปใบหอกกลับ ขนาดกว้าง 2 - 3 มม.

ยาว 4 - 7 มม. ปลายมน ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 6 อัน ขนาดใหญ่และยาวกว่าเกสรเพศผู้ด้านใน ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน ติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง อับเรณูสีเหลือง รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปขอบขนาน เกือบสี่เหลี่ยม ก้านยอดเกสรเพศเมียรูปยาวเรียว ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลด้านนอกมีขนสีขาวคลุม ครีบชัดเจน ผลแบบผลแห้งแตก รูปรีหรือรูปขอบขนาน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 - 1.2 ซม. ยาว 1.5 - 1.8 ซม. ผนังผลแข็ง เมื่อแตกแยกออกเป็น 3 - 4 พู เมล็ดมีปีก

ตะแบกหนูมีดอกและทรงพุ่มที่สวยงามสามารถนำมาปลูกเป็นไม้ประดับตกแต่งได้

10. เป็๋ยน้ำ (*Lagerstroemia spireana* Gagnep.)

ไม้ต้น สูงถึง 6 เมตร เปลือกสีเทาแกมสีน้ำตาล ล่อนเป็นแผ่นบางๆ ทำให้ลำต้นเป็นหลุมเกลี้ยง ต้นๆ เรือนยอดเป็นพุ่มทรงกลม กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนาน รูปไข่ รูปไข่กลับ หรือรูปใบหอก กว้าง 4 - 5 ซม. ยาว 4 - 12 ซม. ปลายแหลมหรือกลม โคนมนหรือเกือบกลม ขอบเรียบ ใบอ่อนแผ่นใบด้านล่างมีขนรูปดาว ใบแก่เกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 5 - 8 เส้น ก้านใบยาว 2 - 4 มม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ยาวประมาณ 30 ซม. แต่ละช่อรูปทรงกระบอก มีขนรูปดาว สีเหลืองอ่อน ก้านดอกยาวประมาณ 5 มม. ดอกตูมรูปถ้วย ยาว 5 - 8 มม. มีขนนุ่มเป็นครีบ 12 ครีบ แต่ละครีบสูงประมาณ 3 มม. ตรงกลางของปลายดอกตูมมีฟู่เล็ก ปลายแตกแขนง 6 แฉก กลีบเลี้ยงรูปถ้วย ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม แฉกลึกประมาณ 4 มม. ปลายโค้งลง ปลายแฉกด้านในมีขนสั้นหนานุ่มคลุมครึ่งหนึ่งของแฉกกลีบเลี้ยง กลีบดอกสีชมพูแกมสีม่วง เมื่อใกล้โรยสีขาว จำนวน 6 กลีบ รูปไข่กลับหรือรูปเกือบกลม ขนาดกว้างประมาณ 1.5 ซม. ยาวประมาณ 1.8 ซม. ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้เรียงสมมาตรด้านข้าง มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 6 อัน ขนาดใหญ่และยาว อับเรณูสีดำ ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน อับเรณูสีเหลือง เกสรเพศผู้ทั้งหมดติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปเกือบกลม มีขนสั้นหนานุ่มคลุมจำนวนมาก ก้านยอดเกสรเพศเมียเรียวยาว ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลรูปถ้วย มีขนสั้นหนานุ่มสีน้ำตาล เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. ปลายแฉกโค้งสั้นเป็นครีบชัดเจน ครีบหยักเป็นคลื่น ผลแบบผลแห้งแตก รูปขอบขนานหรือรูปไข่แกมรูปรี ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. ยาวประมาณ 1.5 ซม. ผนังผลแข็ง มีขนสั้นหนานุ่มสีน้ำตาลที่ปลายผล เมื่อแตกแยกออกเป็น 6 พู เมล็ดมีปีก

เป็๋ยน้ำมีทรงพุ่มและดอกสวยงามจึงนิยมสามารถนำมาปลูกเป็นไม้ประดับสวนและริมทางหลวงได้ ไม้ขนาดใหญ่สามารถนำมาทำเสาเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย เนื้อไม้ใช้ทำงานแกะสลัก เครื่องกลึง และด้ามเครื่องมือต่างๆ

11. ยี่เข่ง (*Lagerstroemia indica* L.)

ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก สูงถึง 7 เมตร แตกกิ่งก้านขนาดเล็ก เปลือกต้นสีเทาหรือสีน้ำตาล แกมสีเทา เรือนยอดเป็นพุ่มกลม กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยมหรือมีครีบเล็กน้อย มีขนประปรายหรือเกือบเกลี้ยง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่กลับ รูปรี รูปขอบขนาน รูปเกือบกลม หรือรูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 2 - 4 ซม. ยาว 3 - 10 ซม. ปลายแหลม มน มีติ่งหนาม หรือเว้าบวม โคนสอบเรียวถึงกลม ขอบเรียบ ใบอ่อนแผ่นใบมีขนคลุมทั้งสองด้าน ใบแก่เกลี้ยงหรืออาจมีขนที่เส้นกลางใบ เส้นแขนงใบข้างละ 5 - 7 เส้น ไม่มีก้านใบหรือมีก้านใบยาวประมาณ 2 มม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกรูปกึ่งพีระมิด มีดอกจำนวนมาก ช่อดอกยาว 5 - 30 ซม. มีขนสั้นนุ่มคลุมบริเวณซอกแขนงช่อดอกแต่หลุดร่วงง่าย ดอกตูมสีเขียวอ่อน รูปเกือบกลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 5 - 6 มม. ยาว 0.7 - 1.2 ซม. มีเส้น 5 - 6 เส้น แต่ละเส้นค้อยๆ งามลงบริเวณปลายยอดดอกตูม ตรงกลางของปลายดอกตูมมีตุ่มเล็กๆ กลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อน รูปประฆัง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 5 - 6 มม. ยาว 3 - 4 มม. ปลายแยก 4 - 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม กลีบดอกสีชมพู สีม่วงอ่อนถึงสีม่วงเข้ม หรือสีขาว จำนวน 4 - 6 กลีบ รูปเกือบกลม ขนาดกว้างประมาณ 2 ซม. ขอบเป็นคลื่นและยับย่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 4 - 6 อัน ขนาดใหญ่และยาว ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน เกสรเพศผู้ทั้งหมดติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง อับเรณูสีเหลือง ฝังไปอยู่เหนือวงกลีบ รูปเกือบกลม เกลี้ยง ก้านยอดเกสรเพศเมียเรียวยาว ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลรูปแตรหรือรูปถ้วย ผลแบบผลแห้งแตก รูปเกือบรี ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. ยาว 1.2 ซม. ผนังผลแข็ง เมื่อแตกแยกออกเป็น 4-6 พู เมล็ดมีปีก

ยี่เข่งนอกจากเป็นไม้ประดับที่สวยงามแล้วยังเป็นสมุนไพรที่มีสรรพคุณเป็นยาฝาดสมาน ใช้ห้ามเลือด น้ำต้มเปลือกต้นใช้ล้างแผลฝีหนอง รับประทานแก้ปวดข้อ แก้ไข้ และแก้ตกเลือด เป็นยาระบาย และแก้อาการหวัด

12. เสลาขาว (*Lagerstroemia tomentosa* C. Presl)

ไม้ต้น สูงถึง 35 เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกบาง สีน้ำตาล แตกเป็นร่องตามความยาวลำต้น เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม มีขนสีน้ำตาลคลุม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรี รูปรีแกมรูปขอบขนาน หรือรูปใบหอก กว้าง 5 - 20 ซม. ยาว 3 - 8 ซม. ปลายแหลมหรือมนป้าน โคนมนหรือเกือบกลม ขอบเรียบ ใบอ่อนแผ่นใบมีขนนุ่มหนาแน่นและรูปดาวสั้น สีเหลืองทั้งสองด้าน ใบแก่เกลี้ยงแต่อาจมีขนสั้นนุ่มที่ท้องใบ เส้นแขนงใบข้างละ 6 - 12 เส้น ก้านใบยาวถึง 1 ซม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกรูปพีระมิด ยาวถึง 20 ซม. ขนาดกว้าง 4 - 15 ซม. มีขนสั้นนุ่มสีเหลืองคลุม มีใบประดับขนาดเล็กแต่หลุดร่วงง่าย ก้านดอกยาว 2 - 5 ซม. ดอก

ตูมสีเขียวอ่อน รูปไข่กลับ โคนสอบเรียว ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5 มม. ยาวประมาณ 6 มม. มีสันนูน 12 สัน ตรงกลางของปลายดอกตูมมีตุ่มเล็กๆ มีขนสั้นนุ่มและขนรูปดาวปกคลุมหนาแน่น กลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อน รูปถ้วย ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 6 มม. ยาวประมาณ 5 มม. ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม แฉกลึกประมาณ 3 มม. บานแผ่กว้างหรือโค้งลง ปลายแยกด้านในเกลี้ยง กลีบดอกสีขาว สีชมพูแกมสีม่วงอ่อน จำนวน 6 กลีบ รูปรีหรือรูปไข่กลับ ขนาดกว้างประมาณ 1 ซม. ยาวประมาณ 1.5 ซม. ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้เรียงสมมาตรตามรัศมี มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 6 - 7 อัน ขนาดใหญ่และยาว ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน เกสรเพศผู้ทั้งหมดติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง ฝังไข้อยู่เหนือวงกลีบ รูปเกือบกลม มีขนสั้นหนานุ่มคลุมจำนวนมาก ก้านยอดเกสรเพศเมียเรียวยาว ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลรูปถ้วย ด้านนอกมีขนสั้นหนานุ่มคลุม สันนูน 12 สัน ด้านในเกลี้ยง ปลายแยกบางและโค้งออก ผลแบบผลแห้งแตก สีดำเป็นมันเงา รูปขอบขนาน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.9 - 1.2 ซม. ยาว 1.2 - 1.7 ซม. ปลายแหลม ผนังผลแข็ง มีขนสั้นนุ่มที่ปลายผล เมื่อแตกแยกออกเป็น 6 พู เมล็ดมีปีก

เสลาขาวมีดอกสวยงามจึงนิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับสวนและริมทางหลวง เนื้อไม้มีความแข็งปานกลางจึงใช้สร้างบ้านเรือน ทำงานแกะสลัก เครื่องกลึง และด้ามเครื่องมือต่างๆ เปลือกต้นมีสรรพคุณทางสมุนไพรใช้ต้มน้ำดื่มแก้ท้องเสีย ท้องเดิน บิด มูกเลือด ต้นเสลาขาวที่มีขนาดใหญ่ในป่าอนุรักษ์มักมีโพรงจึงเป็นที่อยู่อาศัยของนกเงือก

13. เสลาเปลือกหนา (*Lagerstroemia villosa* Kurz)

ไม้ต้น สูงถึง 20 เมตร เปลือกสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลแกมเทา แตกเป็นร่องยาวตามความสูงของลำต้น เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม มีขนปกคลุม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอกหรือรูปรีกว้าง กว้าง 2 - 5 ซม. ยาว 2.5 - 10 ซม. ปลายแหลมหรือเรียวแหลม โคนสอบเรียว ขอบเรียบ ใบอ่อนมีขนสีขาวทั้งสองด้านของแผ่นใบ ใบแก่เกือบเกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 5 - 8 เส้น ก้านใบยาว 3 - 5 มม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 3 - 8 ซม. ช่อดอกแน่น มีขนสั้นสีขาว ก้านดอกยาวประมาณ 4 มม. ดอกตูมรูปลูกข่าง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 มม. ยาวประมาณ 4 มม. โคนสอบเรียว มีขนสีขาว ระหว่างแฉกกลีบเลี้ยงมีครีบยาวหักเป็นคลื่น 4 - 6 ครีบ กลีบเลี้ยงรูปประฆัง ปลายแยก 4 - 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม บานแผ่กว้างหรือโค้งออก กลีบดอกสีขาว จำนวน 6 กลีบ รูปใบหอกหรือรูปรี ขนาดยาวประมาณ 3 มม. ยาวประมาณ 1 มม. ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้เรียงสมมาตรตามรัศมี ติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 6 - 7 อัน ขนาดใหญ่และยาว ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน อับเรณูสีเหลือง ฝังไข้อยู่เหนือวงกลีบ รูปเกือบกลม เกลี้ยง ก้านยอดเกสร

เทศเมียรูปยาวเรียว ยอดเกสรเทศเมียเป็นตุ่ม ช่อผลแน่นเป็นกระจุก กลีบเลี้ยงหุ้มผลรูปถ้วย ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. ด้านนอกมีขนสีขาวคลุม ด้านในเกลี้ยง ปลายแฉกแผ่กว้าง ผลแบบผลแห้งแตก รูปรี ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. ยาว 1.5 - 2 ซม. ผนังผลแข็ง เมื่อแตกแยกออกเป็น 4 - 5 พู เมล็ดมีปีก

เสลาเปลือกหนามีทรงพุ่มและลำต้นที่สวยงามจึงนิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับสวน ต้นที่มีขนาดใหญ่เนื้อไม้สามารถนำไปใช้ก่อสร้างได้

14. เสลาเปลือกบาง (*Lagerstroemia venusta* Wall. ex C. B. Clarke)

ไม้พุ่มหรือไม้ต้น สูง 8-17 เมตร ลำต้นเปลาตรง บางครั้งพบว่าที่บริเวณส่วนโคนลำต้นมีหนามขนาดใหญ่ เปลือกสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลแกมเทา แตกเป็นร่อง เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มทรงกระบอก กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม มีขนประปราย ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานหรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง 3 - 6 ซม. ยาว 10 - 15 ซม. ปลายแหลม เกือบกลม หรือมน โคนเบี้ยวหรือสอบเรียว ขอบเรียบ ส่วนปลายด้านบนขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบหนาคล้ายแผ่นหนังบางๆ ใบอ่อนมีขนประปรายที่เส้นกลางใบ ใบแก่เกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 5 - 9 เส้น ก้านใบยาว 3 - 6 มม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกยาวถึง 45 ซม. ช่อโปร่ง มีขนสั้นสีขาวประปราย ก้านดอกยาวประมาณ 4 มม. ดอกตูมสีเขียวแกมสีชมพู รูปประฆัง โคนสอบเรียว ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 6 มม. ยาวประมาณ 9 มม. ไม่มีสันนูนหรือมีจางๆ จำนวน 6 สัน บริเวณร่องของแฉกกลีบเลี้ยงมีครีบริ้วรูปคลื่นยื่นยาวออกไปเฉพาะส่วนบนของดอกตูม กลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อน รูปประฆัง ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม บานแผ่กว้าง กลีบดอกสีชมพูหรือสีชมพูแกมสีม่วง จำนวน 6 กลีบ รูปขอบขนาน ขนาดยาวประมาณ 1 ซม. ปลายมน ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้ติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 6 - 8 อัน ขนาดใหญ่และยาว ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน อับเรณูสีเหลือง ฝังไข้อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลม เกลี้ยง ก้านยอดเกสรเทศเมียรูปยาวเรียว ยอดเกสรเทศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลด้านนอกมีขนสีขาวคลุม ด้านในเกลี้ยง ปลายแฉกแผ่กว้าง ระหว่างแฉกมีครีบริ้วรับ ผลแบบผลแห้งแตก รูปไข่ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.3 ซม. ยาว 1 - 2 ซม. ผนังผลแข็ง เมื่อแตกแยกออกเป็น 5 พู เมล็ดมีปีก

เสลาเปลือกบางมีดอกและทรงพุ่มที่สวยงามสามารถนำมาปลูกเป็นไม้ประดับสวนและริมทางหลวงได้ เนื้อไม้ใช้ทำเสาและเครื่องมือกลกรรม

15. เสลาหัวหมด (*Lagerstroemia huamotensis* W.J.de Wilde & Duyfjes)

ไม้ต้นขนาดเล็ก แคระแกร็น สูงถึง 5 เมตร เปลือกสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลแกมเทา แตกเป็นริ้วยาวตามความสูงของต้น กิ่งอ่อนสีแดงแกมสีเขียว รูปสี่เหลี่ยม เกลี้ยง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามหรือเกือบ

ตรงข้าม รูปไข่กว้างหรือรูปรีกว้าง กว้าง 3 – 5 ซม. ยาว 4 - 10 ซม. ปลายแหลมถึงเรียวแหลม โคนกลมหรือสอบเรียว ขอบเรียบ แผ่นใบสีเขียวเข้มเป็นเงา หนาค้ำยแผ่นหนัง เกือบ เส้นกลางใบและขอบใบสีแดงแกมสีเขียว เส้นแขนงใบข้างละ 5 – 7 เส้น ก้านใบยาว 2 – 5 มม. ดอกออกเป็นช่อสั้นๆ ตั้งตรง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกยาวประมาณ 5 ซม. ก้านดอกยาว 5 – 10 มม. ดอกตูมสีเขียวแกมสีเขียวอ่อน รูปกรวยกลับ โคนสอบเรียว ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 10 มม. ยาวประมาณ 10 มม. ไม่มีขนหรือมีบ้าง จำนวน 6 เส้น ตรงกลางของปลายดอกตูมมีตุ่มเล็กๆ สีชมพู หลอดกลีบเลี้ยงรูประฆัง ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม บานแผ่กว้าง ปลายแฉกกลีบเลี้ยงมีสีชมพู กลีบดอกสีขาว จำนวน 6 กลีบ รูปเกือบกลม ขนาดกว้างประมาณ 1.5 ซม. ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้มี 2 ลักษณะ เมื่อดอกบานใหม่เรียงสมมาตรตามรัศมี เมื่อใกล้โรยเรียงสมมาตรด้านข้าง ติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง เกสรเพศผู้ลักษณะแรกมี 10 – 12 อัน ขนาดใหญ่และยาว ก้านชูอับเรณูสีชมพูเข้ม อับเรณูสีดำ ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน ก้านชูอับเรณูสีเหลืองแกมสีเขียว อับเรณูสีเหลือง ฝังไข้อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลม เกือบ ก้านยอดเกสรเพศเมียรูปยาวเรียว ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลสีเขียว ปลายแฉกแผ่กว้าง แฉกสีเขียวหรือสีเขียวแกมสีแดง ผลแบบผลแห้งแตก รูปรี ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 ซม. ยาวประมาณ 3 ซม. ผนังผลแข็ง เมื่อแตกแยกออกเป็น 5 พู เมล็ดมีปีก

เสลาหัวหมดมีดอกและทรงพุ่มที่สวยงาม เจริญเติบโตบนภูเขาหินที่ทนแล้ง จึงมีศักยภาพนำมาพัฒนาเป็นไม้ดอกไม้ประดับได้

16. อินทนิลน้ำ (*Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers.)

ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10 - 25 เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลแกมเทาหรือสีน้ำตาล แตกเป็นร่อง เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานหรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน ขนาดกว้าง 4 - 9 ซม. ยาว 10 - 26 ซม. ปลายแหลมหรือมน โคนเกือบกลม ขอบเรียบ แผ่นใบสีเขียวแกมสีเทา เกือบ เส้นแขนงใบข้างละ 10 - 15 เส้น ก้านใบยาว 0.4 - 1 ซม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกตั้งตรง ยาว 15 - 40 ซม. มีขนสั้นนุ่มสีเทาหรือสีสนิม ก้านดอกยาวประมาณ 1.5 ซม. ดอกตูมสีเขียวแกมสีชมพู รูปเกือบกลมหรือรูปผลแพร์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 - 1 ซม. ยาว 0.7 - 1.2 ซม. มีขนสั้น 12 - 14 เส้น สันนูนบริเวณแฉกกลีบเลี้ยงยาวกว่าสันนูนระหว่างแฉกกลีบเลี้ยง ตรงกลางของปลายดอกตูมมีตุ่มกลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อนบริเวณปลายสีเขียวแกมสีชมพู รูประฆัง ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม บานแผ่กว้างหรือโค้งลง กลีบดอกสีชมพู สีม่วงอ่อนถึงสีม่วงเข้ม หรือสีชมพูแกมสีม่วง จำนวน 6 กลีบ รูปเกือบกลม ขนาดกว้าง 1-2 ซม. ยาว 1.5-3 ซม. ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก

เกสรเพศผู้จำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน ติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง อับเรณูสี่เหลี่ยม รั้งไข่อ้อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลม เกลี้ยง ก้านยอดเกสรเพศเมียรูปเส้นด้าย ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลเกลี้ยงหรือมีขนนุ่มเล็กน้อย ปลายแฉกโค้งลง ผลแบบผลแห้งแตก รูปกลมหรือรูปวงรี ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 ซม. ปลายแหลม ผนังผลแข็ง เมื่อแตกแยกออกเป็น 6 พู เมล็ดมีปีก

เนื่องจากอินทนิลน้ำมีดอกและทรงพุ่มที่สวยงามจึงนิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับสวนและริมทางหลวง เนื้อไม้ใช้ทำเสาและเครื่องมือกลกรรม นอกจากนี้ยังมีสรรพคุณเป็นสมุนไพรแก้โรคดีซ่าน เป็นยาระบาย แก้ปวดท้อง แก้บิด และแก้เบาหวาน

17. อินทนิลบก (*Lagerstroemia macrocarpa* Wall.)

ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 8 - 20 เมตร โคนต้นไม่เป็นพุ่มพอน เปลือกสีน้ำตาลอ่อนหรือสีน้ำตาลแกมสีเทา ค่อนข้างเรียบหรือแตกเป็นร่องตื้น เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม ปลายกิ่งมักชูขึ้น กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานหรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง 5 - 20 ซม. ยาว 10 - 47 ซม. ใบอ่อนปลายแหลม ใบแก่ปลายมนหรือเกือบกลม โคนแคบ ขอบเรียบ แผ่นใบหนาคล้ายหนัง สีเขียวเข้มเป็นเงา เกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 8 - 12 เส้น ก้านใบยาว 0.5 - 1.8 ซม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกตั้งตรง รูปทรงกระบอก ยาว 10 - 30 ซม. มีขนสั้นนุ่มกำมะหยี่สีเทาแกมสีน้ำตาล ก้านดอกยาว 0.8 - 1.2 ซม. ดอกตูมสีเขียวแกมสีชมพู รูปเกือบกลม ขนาดกว้าง 0.9 - 1.2 ซม. ยาว 1 - 1.3 ซม. มีสันนูน 12 - 14 สัน สันนูนเล็กน้อย ตรงกลางของปลายดอกตูมมีตุ่มเล็กๆ หรือไม่มี กลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อนบริเวณปลายสีเขียวแกมสีชมพู รูปถ้วย ขนาดกว้าง 0.8 - 1.2 ซม. ยาว 0.6 - 1 ซม. ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม ขนาดยาว 0.8 - 1.2 ซม. บานแผ่กว้างหรือตั้งตรง กลีบดอกสีชมพู สีม่วงอ่อนถึงสีม่วงเข้ม หรือสีชมพูแกมสีม่วง จำนวน 6 กลีบ รูปขอบขนาน รูปวงกลม ขนาดกว้าง 1.5 - 4 ซม. ยาว 2 - 4.5 ซม. โคนเรียวจรดก้านกลีบดอก ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้จำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน ติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง อับเรณูสี่เหลี่ยม รั้งไข่อ้อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลม เกลี้ยง ก้านยอดเกสรเพศเมียรูปเส้นด้าย ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผล รูปจวนรอง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5 - 3 ซม. เกลี้ยง แข็งและหนา แฉกกลีบเลี้ยงหุ้มผลแผ่ออก ผลแบบผลแห้งแตก รูปกลมหรือรูปขอบขนาน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2 - 3.5 ซม. ยาว 2.5 - 4 ซม. ผนังผลแข็ง เมื่อแตกแยกออกเป็น 6 พู เมล็ดมีปีก

อินทนิลบกเป็นพรรณไม้สัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อีกทั้งมีดอกและทรงพุ่มที่สวยงาม จึงนิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับสวนและริมทางหลวง เนื้อไม้ใช้ทำเสา ไม้กระดาน ไม้ฝา เครื่องเรือน และเครื่องมือกลกรรม

18. อินทรชิต (*Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn.)

ต้นขนาดกลาง สูง 10 - 20 เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีเทาเข้มหรือสีเทาแกมสีดำ แตกเป็นร่องตามความยาวลำต้น เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม ปลายกิ่งแก่ทอมน้ำลง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนาน รูปรีแกมรูปขอบขนาน หรือรูปรีกว้างเกือบกลม กว้าง 3 - 8 ซม. ยาว 14 - 20 ซม. ปลายแหลมหรือเกือบกลม มักมีติ่งหนาม โคนสอบเรียว กลม หรือเว้ารูปหัวใจ ขอบเรียบ ใบอ่อนแผ่นใบมีขนรูปดาวสั้นนุ่มสีเหลืองทั้งสองด้าน ใบแก่เกลี้ยงแต่มีขนสั้นนุ่มที่เส้นกลางใบ เส้นแขนงใบข้างละ 6 - 12 เส้น ก้านใบยาว 2 - 5 ซม. ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่งหรือซอกใบ ช่อดอกรูปทรงกระบอกหรือรูปเกือบพีระมิด ยาว 10 - 30 ซม. ขนาดกว้าง 8 - 20 ซม. มีขนสั้นนุ่มสีเหลืองคลุมแต่หลุดร่วงง่าย ก้านดอกยาว 2 - 5 ซม. ดอกตูมสีเขียว รูปเกือบกลม โคนสอบเรียว ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 - 0.8 ซม. ยาว 0.7 - 1.2 ซม. มีขนนุ่มแต่ไม่ชัดเจน ตรงกลางของปลายดอกตูมมีตุ่มเล็กๆ กลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อน รูปประฆัง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.7 ซม. ยาวประมาณ 1 ซม. ปลายแยก 6 - 8 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม แฉกลึกประมาณ 6 มม. บานแผ่กว้างหรือโค้งลง ปลายแฉกด้านในมีขนสั้นหนานุ่มคลุมครึ่งหนึ่งของแฉกกลีบเลี้ยง กลีบดอกสีชมพู สีม่วงอ่อนถึงสีม่วงเข้ม สีชมพูแกมสีม่วง หรือสีขาว จำนวน 6 - 8 กลีบ รูปไข่กลับ ขนาดกว้างประมาณ 2 ซม. ยาว 2.5 - 3 ซม. ขอบเป็นชายครุยและคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกมี 5 - 8 อัน ขนาดใหญ่และยาว ลักษณะที่สองมีจำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน เกสรเพศผู้ทั้งหมดติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง ฝังไข้อยู่เหนือวงกลีบ รูปเกือบกลม มีขนสั้นหนานุ่มคลุมจำนวนมาก ก้านยอดเกสรเพศเมียเรียวยาว ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผลรูปถ้วย มีขนสั้นหนานุ่มคลุม สันนูนเล็กน้อย ปลายแฉกแผ่กว้าง ผลแบบผลแห้งแตก รูปเกือบกลม รูปขอบขนาน หรือรูปวงรี ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 - 1.5 ซม. ยาว 1 - 2 ซม. ปลายแหลม ผนังผลแข็ง มีขนสั้นนุ่ม เมื่อแตกแยกออกเป็น 4 - 6 พู เมล็ดมีปีก

เนื่องจากอินทรชิตมีดอกสวยงามจึงนิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับสวนและริมทางหลวง ไม้ใช้ทำงานแกะสลัก เครื่องกลึง และด้ามเครื่องมือต่างๆ ใบมีสรรพคุณทางสมุนไพรใช้บรรเทาอาการผื่นคัน

10. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ การจำแนก และประเมินศักยภาพการใช้ประโยชน์ของพืชสกุล *Lagerstroemia* L. (Lythraceae) ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2555 ถึงเดือนกันยายน 2557 โดยการออกสำรวจและเก็บตัวอย่างภาคสนามเพื่อนำมาตรวจระบุชนิดและบันทึกการใช้ประโยชน์ใน

ท้องถิ่น ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันตกเฉียงใต้ และภาคใต้ พร้อมทั้งการศึกษาจากตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงในพิพิธภัณฑ์พืชกรุงเทพ กรมวิชาการเกษตร หอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และจากการตรวจเอกสารทางวิชาการ ได้ข้อมูลจำนวนชนิด ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ และการใช้ประโยชน์พืชสกุล *Lagerstroemia* L. (Lythraceae) ในประเทศไทยจำนวน 16 ชนิด 4 พันธุ์ ได้แก่ กาแบก (*Lagerstroemia siamica* Gagnep.) ตะแบก (*Lagerstroemia floribunda* var. *sublaevis* Craib) ตะแบก (*Lagerstroemia floribunda* var. *cuspidata* Wall. ex C.B.Clarke) ตะแบกเกรียบ (*Lagerstroemia cochinchinensis* Pierre in Laness.) ตะแบกแดง (*Lagerstroemia calyculata* Kurz) ตะแบกเตี้ยใบยาว (*Lagerstroemia noei* Craib var. *longifolia* Furtado et Montien) ตะแบกนา (*Lagerstroemia floribunda* var. *floribunda* Jack) ตะแบกदान (*Lagerstroemia duperreana* var. *saxatilis* W.J.de Wilde & Duyfjes) ตะแบกหนู (*Lagerstroemia subangulata* (Craib) Furtado & Montien) เป็๋ยน้ำ (*Lagerstroemia spireana* Gagnep.) ยี่เข่ง (*Lagerstroemia indica* L.) เสลาขาว (*Lagerstroemia tomentosa* C. Presl) เสลาเปลือกหนา (*Lagerstroemia villosa* Kurz) เสลาเปลือกบาง (*Lagerstroemia venusta* Wall. ex C. B. Clarke) เสลาหัวหมด (*Lagerstroemia huamotensis* W.J.de Wilde & Duyfjes) อินทนิลน้ำ (*Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers.) อินทนิลบก (*Lagerstroemia macrocarpa* Wall.) อินทรชิต (*Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn.) มีศักยภาพการนำไปใช้ประโยชน์ดังตาราง

ชนิดพืช	ศักยภาพการใช้ประโยชน์จากพืช		
	เนื้อไม้	สมุนไพร	ไม้ประดับ
กาแบก (<i>Lagerstroemia siamica</i> Gagnep.)	✓		✓
ตะแบก (<i>Lagerstroemia floribunda</i> var. <i>sublaevis</i> Craib)	✓		✓
ตะแบก (<i>Lagerstroemia floribunda</i> var. <i>cuspidata</i> Wall. ex C.B.Clarke)	✓		✓
ตะแบกนา (<i>Lagerstroemia floribunda</i> var. <i>floribunda</i> Jack)	✓	✓	✓
ตะแบกเกรียบ (<i>Lagerstroemia cochinchinensis</i> Pierre in Laness.)	✓		✓
ตะแบกแดง (<i>Lagerstroemia calyculata</i> Kurz)	✓		✓
ตะแบกเตี้ยใบยาว (<i>Lagerstroemia noei</i> Craib var. <i>longifolia</i> Furtado et Montien)	✓		✓

ตะแบกदान (<i>Lagerstroemia duperreana</i> var. <i>saxatilis</i> W.J.de Wilde & Duyfjes)			✓
ตะแบกหนู (<i>Lagerstroemia subangulata</i> (Craib) Furtado & Montien)	✓		✓
เป็ยน้ำ (<i>Lagerstroemia spireana</i> Gagnep.)	✓		✓
ยี่เข่ง (<i>Lagerstroemia indica</i> L.)		✓	✓
เสลาขาว (<i>Lagerstroemia tomentosa</i> C. Presl)	✓	✓	✓
เสลาเปลือกหนา (<i>Lagerstroemia villosa</i> Kurz)	✓		✓
เสลาเปลือกบาง (<i>Lagerstroemia venusta</i> Wall. ex C. B. Clarke)	✓		✓
เสลาหัวหมด (<i>Lagerstroemia huamotensis</i> W.J.de Wilde & Duyfjes)			✓
อินทนิลน้ำ (<i>Lagerstroemia speciosa</i> (L.) Pers.)	✓	✓	✓
อินทนิลบก (<i>Lagerstroemia macrocarpa</i> Wall.)	✓		✓
อินทรชิต (<i>Lagerstroemia loudonii</i> Teijsm. & Binn.)	✓	✓	✓

11. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ : ให้ระบุผลงานที่สิ้นสุด ได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างไร พัฒนาต่อ หรือถ่ายทอด หรือเผยแพร่ หรือนำไปใช้ประโยชน์กับกลุ่มเป้าหมาย (ระบุเป็นข้อๆ)

12. คำขอบคุณ (ถ้ามี) : อาจมีหรือไม่มีก็ได้ เป็นการแสดงความขอบคุณแก่ผู้ช่วยเหลือให้งานวิจัย ลุล่วงไปด้วยดี แต่มิได้เป็นผู้ร่วมปฏิบัติงานด้วย

13. เอกสารอ้างอิง :

ธวัชชัย สันติสุข. 2515. ไม่มีค่าทางเศรษฐกิจของไทย ตอนที่ 1. โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี , กรุงเทพฯ. หน้า 50-62

มูลนิธิโครงการหลวง. 2552. องค์ความรู้เรื่องพืชป่าที่ใช้ประโยชน์ทางภาคเหนือของไทย เล่ม 2. อมรินทร์บุ๊ก เซ็นเตอร์จำกัด, กรุงเทพฯ

ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้, 2544. ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม

สมิตินันท์ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2544). บริษัทประชาชน จำกัด, กรุงเทพฯ. 810 หน้า

Burkill, I.H.. 1966. A dictionary of the economic products of the malay peninsula. Art
printing works, Kuala Lumpur, Malaysia. 2,444 p.

Mabberley, D. J.. 2008. Mabberley's Plant-Book. Cambridge University Press, New
York. 1,021 p.

Furtado, C. X. and M. Srisuko. 1969. A Revision of Lagerstroemia L. (Lythraceae).
Gardens' Bulletin Singapore. XXIV: 185-335.

14. ภาคผนวก :